

Politik Bilim

Elektronik sanayimizde durum...

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>

Türk Elektronik Sanayicileri Derneği (TESİD) her yıl, elektronik sanayimizin durumunu değerlendiren bir rapor yayımlar. Yıllık üretim, ihracat ve ithalât rakamlarının da açıklandığı bu raporda elektronik sanayii altı alt sektör başlığı altında incelenir. Bunlar, ürettikleri ürünlere göre sınıflandırılmış olan, **bileşenler** (entegre devreler, televizyon resim tüpleri vb.), **tüketim cihazları** (televizyon alıcıları, ‘audio’ cihazlar vb.), **telekomünikasyon cihazları** (telefon santralleri, telefon cihazları, ‘fiber optik’ kablolar vb.), **profesyonel ve endüstriyel cihazlar** (sınaî üretimde kullanılan otomasyon cihazları, tıbbî elektronik vb.), **askerî amaçlı elektronik cihazlar** ve **bilgisayar** alt sektörleridir.

Elektronik sanayii, bilindiği gibi yüksek teknolojlili ürünlerin üretildiği ve yüksek **net** katma değer yaratan bir sanayi dalıdır. Ancak, bir ülkenin elektronik sanayiinin o ülkede yarattığı **net** katma değer yüksek olması, ürettiği ürünlerin özgün tasarımlarını ve bu tasarımların dayandığı teknolojileri de yine o ülkede geliştirmesine bağlıdır. Ürettiği yatırım malı mâhiyetindeki cihaz ve sistemlerin kullanıldıkları üretim ve hizmet sektörlerinde, askerî amaçlı cihazların da ulusal savunmada, belirleyici bir rol oynaması nedeniyle, bu sanayi dalı stratejik bir öneme de sahiptir. Günümüz sanayi sektörleri içinde ayırt edici özellikleri bu olan sektörün ülkemizdeki durumunu, TESİD raporunda verilen rakamlardan yararlanarak anlamaya çalışalım:

Sektör, 2005 yılında, Türkiye’de 8,2 milyar \$’lık üretim yapmış; buna karşılık Türkiye’nin aynı yıl içindeki ithalâtı 10,8 milyar \$; ihracatı ise 4,4 milyar \$ olmuş. Demek ki, sektör, dış ticarete 6,4 milyar \$ açık vermiş.

Üretimin, alt sektörler göre dağılımına baktığımızda, 2005’te, %58’inin ‘tüketim cihazlarında’ olduğu görülüyor. Tüketim cihazları üretiminde de ağırlık **renkli televizyon alıcılarında** (kısaca, ‘TV’ dendiğinde bu alıcılar anlaşılmalı) ve **bu üretim ihracata yönelik** olarak yapılıyor. 2005’te **TV ihracatı**, ‘tüketim cihazları’ alt sektörü ihracatının **%96**’sını; elektronik sanayii toplam ihracatının ise, **%66,3**’ünü oluşturmuş! Rakamlar, elektronik sanayimizin TV ihracındaki başarısının göstergesi; zâten, TV üreticilerimizin Avrupa’da ciddî bir pazar payına sahip oldukları biliniyor.

Ne var ki, TV üretiminde kullanılan önemli girdiler (**‘bileşenler’**) dışarıdan gelmektedir. Örneğin, bildiğimiz, geleneksel renkli televizyon alıcılarında, birim başına düşen sınaî mâliyetin büyük bölümünü oluşturan **resim tüpleri** ithâl yoluyla sağlanmaktadır. Nitekim, 2003’te, toplam TV ihracat gelirinin %47,7’si; 2004’te %40,9’u resim tüpü ithâli için harcanmıştır. TESİD raporundaki verilere göre, bu oran 2005’te %24’e düşmüş gözüküyor; ama, bu, bizim için yanıltıcı olmasın. Çünkü, TESİD rakamlarında gözlenen bu “düşme trendi”, **göstericileri düz panel biçiminde** (flat panel displays) olan TV’lerin, katot ışın tüplü (‘resim tüpü’ olarak geçen tüpler) göstericilerin kullanıldığı, bildiğimiz TV’lerin yerini almaya başlamasından kaynaklanmaktadır. Bilindiği gibi, ince, düz panel biçimindeki yeni göstericilerde, ekranın arkasında artık kocaman bir katot ışın tüpü yoktur. Katot ışın tüplü göstericilerin yerini **LCD (Liquid Crystal Display)**, **AMLCD (Active Matrix LCD)** ve **plazma göstericiler** almıştır; ve biz bunları da ithâl ediyoruz. **OLED** (organic light-emitting diode) teknolojisine göre geliştirilmiş ekranların kullanılacağı başka göstericiler gündemdedir; bunlar yaygınlaşırsa, öyle sanıyorum, bunları da ithâl edeceğiz. Sözün kısası, ‘TV üretimi’ Türkiye elektronik sanayiinde kilit konumdadır; ama, kullandığı ana bileşenler

ve teknolojileri açısından neredeyse tümüyle dışa bağımlıdır. Dolayısıyla, ihracattaki kâr payı ve ülke içinde yarattığı net katma değer son derece düşüktür. Bu bağımlılığın azalma ihtimalinin de şimdilik pek fazla olmadığı görülmektedir.

Ümit ederim, TV sanayimiz kendi geleceği açısından bir teknoloji öngörüsünde bulunmuştur ve şimdiden ona göre hazırlanıyordur. TESİD raporuna göz atmayı sürdüreceğiz.

CBT. 09 Haziran 2006